

Catalunya país d'Europa

diguem No

a aquesta Constitució

Edita: Òmnium Cultural
Desembre 2004
Dipòsit legal: B-52491-04

EUROPA HA ESTAT SEMPRE EL NOSTRE HORITZÓ CULTURAL I POLÍTIC. TAMBÉ HA ESTAT, POTSER INGÈNUAMENT, EL MARC IMAGINAT PER A LES NOSTRES LLIBERTATS NACIONALS. DURANT ELS DARRERS ANYS ELS PROCESSOS SUCCESSIUS DE NOUS TRACTATS, ENCARA QUE INSUFICIENTS A PARER NOSTRE PER A LA NOSTRA CONTRIBUCIÓ CAP A UNA EUROPA SÒLIDA I SOLIDÀRIA DEL FUTUR, ELS CONSIDERAVENT VALUOSOS COM A PASSOS QUE ENS CONDUIRIEN UN DIA A FER UN AUTÈNTIC SALT CAP A UNA INSTITUCIONALITZACIÓ POLÍTICA EUROPEA SATISFACTÒRIA. AMB AQUESTA ESPERANÇA ES VA ORGANITZAR UNA CONVENCIO CATALANA PER A FER UNA CONTRIBUCIÓ AL NOU MARC POLÍTIC QUE S'ESTAVA ELABORANT.

HEM DE DIR CLARAMENT QUE EL RESULTAT FINAL, APROVAT PELS ESTATS I QUE ES POSA A LA NOSTRA CONSIDERACIÓ EN EL REFERÈNDUM DEL 20 DE FEBRER, ENS HA DECEBUT I QUE PENSEM QUE ÉS UN PAS EN FALS. I CREIEM QUE ÉS SALUDABLE MANIFESTAR CLARAMENT LA NOSTRA OPINIÓ CONTRÀRIA AL TRACTAT. SABEM PER EXPERIÈNCIA QUE UN POSSIBILISME SUPOSADAMENT PRAGMÀTIC SE'NS POT GIRAR EN CONTRA A LA LLARGA. EN AQUEST DOCUMENT TROBAREU DETALLADAMENT ELS NOSTRES ARGUMENTS.

JORDI PORTA
PRESIDENT D'ÒMNIUM CULTURAL

10 PUNTS PER VOTAR

NO

1

PERQUÈ NO RECONeix LA LLENGUA CATALANA I,
PER TANT, ENS DISCRIMINA COM A EUROPEUS.

2

PERQUÈ NO ÉS UNA CONSTITUCIÓ SINÓ UN ALTRE
TRACTAT INTERGOVERNAMENTAL D'ESTATS.

3

PERQUÈ SOM EUROPEISTES I NO PERMET QUE TOTS
ELS CIUTADANS ENS PUGUEM SENTIR EUROPEUS.

4

PERQUÈ NO PERMET QUE CATALUNYA TINGUI VEU
PRÒPIA EN LES INSTITUCIONS EUROPEES.

5

PERQUÈ NO ENS DEIXA PARTICIPAR EN L'ELABORA-
CIÓ DE POLÍTIQUES COMUNES.

6

PERQUÈ BLINDA AQUEST TRACTAT I REFORÇA EL PAPER DELS ESTATS DONANT-LOS EL DRET DE VETO.

7

PERQUÈ TÉ IMPORTANTS DÈFICITS DEMOCRÀTICS, SOCIALS I CULTURALS.

8

PERQUÈ VOLEM UNA EUROPA RESPECTUOSA AMB ELS POBLES I ELS CIUTADANS QUE LA INTEGREN.

9

PERQUÈ VOLEM UNA ATURADA TÈCNICA QUE ENS PERMETI FER UN PAS ENDAVANT.

10

PERQUÈ EN EL FUTUR VOLEM DIR “SÍ” A UNA VERITABLE CONSTITUCIÓ EUROPEA.

L'argumentació de les nostres tesis, basada en el Tractat Constitucional, es desenvolupa a l'annex de la pàgina 20.

El catalanisme sempre ha estat europeista

El sentiment europeista dels catalans sempre ha estat molt fort, no només en l'època franquista per fugir de la dictadura, sinó abans i tot. També en democràcia els catalans hem tingut com a referent la Unió Europea, i hem estat interessats en el seu esdevenir. I quan ha calgut hem fet les pressions necessàries perquè no en quedéssim despenjats. També nosaltres, com els pares fundadors de la UE, creiem que la Unió continua essent una institució imprescindible per posar fi als nacionalismes agressius dels estats, origen dels pitjors drames humans del continent.

Amb els treballs per a l'elaboració del Tractat Internacional pel qual s'institueix la Constitució europea, Catalunya va ser pràcticament l'única nació europea amb una societat civil prou potent i interessada en el futur d'Europa com per organitzar una convenció paral·lela, representativa dels diferents sectors socials, polítics, culturals i econòmics del país, per fer-hi aportacions. Malauradament els esforços catalans no van servir de res, ja que la majoria de les 84 propostes que es van fer a la Convenció Catalana (aprovaes per tots els partits menys el PP) no van ser acceptades per la Convenció Europea.

El nostre currículum com a europeistes no hauria de fer dubtar ningú que precisament per aquesta tradició tenim tota la legitimitat del món per parar-nos un moment i dir des de la nostra humilitat, però també des de la més ferma convicció europeista, que el camí triat pels estats europeus amb aquest Tractat Constitucional no ens sembla el més adequat.

EL TRACTAT I LES LLENGÜES

En l'article IV.448 es recullen de manera oficial totes les llengües dels ciutadans de la UE. Es vol mostrar així el reconeixement de la diversitat que suposa aquesta unió. En aquest llistat, però, no hi apareix el català, tot i les repetides peticions que s'han fet des de Catalunya perquè hi fos. Aquesta mancança, per tant, fa palès que el Tractat Constitucional no vetlla per la igualtat dels europeus que tant pregona, ja que manté i perpetua la discriminació política de la llengua i, per extensió, de la cultura catalana, en relació amb la resta de llengües europees que disposen d'un estatus de llengua oficial d'un estat membre. Què votaria un alemany si no veiés reconeguda la seva llengua? I un italià? I un francès? I un espanyol?

A més, aquesta discriminació contrasta amb el mateix tractat ja que converteix en paper mullat, en termes polítics, diversos articles que afirmen que la UE protegeix i defensa la riquesa i la diversitat lingüística i cultural de la UE. De fet, a la Carta de drets fonamentals, incorporada al Tractat, no es reconeixen els drets lingüístics.

Per tant, en el Tractat que se sotmetrà a referèndum el febrer, aquesta pedra angular que ha de regir la Unió en els propers anys, no hi ha cap referència al català, a la nostra llengua europea, amb més parlants que algunes que ja són oficials. El fet de ser al llistat de llengües "constitucionals" no pressuposava que automàticament el català fos com la resta de llengües, però sí que n'assegurava uns mínims, aplanava el camí futur, i es dotava del simbolisme de ser en els fonaments de la UE.

No es pot pretendre omplir aquest buit presentant un memoràndum de llengües per modificar el reglament lingüístic de la UE, com ha fet el Govern espanyol. El memoràndum encara s'ha d'aprovar per unanimitat, cosa que pot suposar una retallada a les ja migrades aspiracions del text. De tota manera, si s'arribés a aprovar sencer no faria canviar el text del Tractat Constitucional, ni tampoc suposaria la plena oficialitat de la llengua. És més, ens relegaria a una segona categoria, i de nou confirmaria el greuge respecte de les llengües oficials. Per exemple, els textos no tindrien validesa

jurídica davant la versió en qualsevol de les llengües oficials, o bé, també fóra devaluar de la proposta la interposició d'una traducció al castellà pel que fa a les peticions en català a les institucions de la UE. A més, consolidaria una doble denominació del català, i a diferència de totes les altres llengües reconegudes, utilitzaria una llarga frase per dir oficialment el que es pot dir amb un sol mot: català.

EL TRACTAT I LA GOVERNACIÓ

En el Tractat Constitucional, les nostres dèbils institucions d'autogovern tampoc no poden participar en la formació de l'interès general europeu. No tenim vies directes de cap mena per a la formulació de les nostres posicions, de la nostra manera d'entendre Europa, que hauria d'estar en igualtat de condicions amb la resta de ciutadans de la Unió. Tampoc no tenim manera de defensar en primera persona el nostre àmbit competencial, que en alguns aspectes és exclusiu. Això és una vulneració clara de les bases democràtiques de la societat europea, ja que anul·la sense contemplacions una assemblea legislativa d'una part dels seus ciutadans, com ho és el Parlament de Catalunya.

Així, la manca de participació dels ens subestats, no només queda com fins ara supeditada a la voluntat dels estats, sinó que pot representar un retrocés respecte a la relació d'autogovern establerta entre Catalunya i l'Estat espanyol, ja que **les competències que ens reconeixia el Govern de Madrid no ens les reconeixen les institucions de la UE.**

I davant d'això no podem ni defensar-nos, ja que **el Tractat Constitucional no reconeix a les regions amb capacitat legislativa, com Catalunya, el dret a dirigir-se al Tribunal de Justícia de la Unió,** ni tan sols per fets que ens afectin directament. Evidentment la institucionalització ridícula del Comitè de les Regions, amb funcions purament consultives i de caràcter administratiu, que barregen regions i municipis, no resolen de cap manera les reivindicacions sobre els drets dels ciutadans catalans.

EL TRACTAT I LA UNIÓ EUROPEA

L'Europa que es vol configurar a partir del Tractat Constitucional es basa en el convenciment dels estats que la seva cooperació i col·laboració els és imprescindible per al seu propi desenvolupament i, en conseqüència, té com a fonament la defensa legítima de l'interès dels governs dels estats.

El model del Tractat Constitucional beu de principis dels anys cinquanta del segle passat, i és cert que suposa una millora tècnica, però sense correspondència amb el salt de gegant que suposaria una veritable constitució. Per exemple, és cert que **el Parlament Europeu ha augmentat les matèries en què pot intervenir, però amb el seu vot no n'hi ha prou; només codecideix amb els estats, i encara és un dret de veto suspensiu;** també és cert que quasi es doblen les matèries que es poden decidir per majoria qualificada dels estats, però també ho és que **les polítiques de defensa, gran part d'exteriors, cultura i fiscals continuen regint-se per la unanimitat,** és a dir, que tots els governs dels 25 estats de la UE hi tenen dret de veto. També és cert que s'incorpora la Carta de drets fonamentals amb un efecte vinculant, tot i que el Tribunal ja l'aplicava des que l'aprovà en la Cimera de Niça de 2000. A més d'aquests passos petits, el Tractat Constitucional continua tenint importants dèficits en qüestions socials i culturals; per exemple, no s'hi recullen els drets col·lectius.

EL TRACTAT I LA SEVA LEGITIMACIÓ DEMOCRÀTICA

El text que se sotmet a referèndum s'ha volgut bastir amb un embolcall molt solemne, atorgant-li el nom de constitució pel caràcter simbòlic i cohesionador que té una carta magna. Però el principal problema del nom és que no fa la cosa. Jurídicament es tracta d'un tractat internacional, com els que s'han fet fins ara en la història de la UE. És un acord entre estats sobirans, i no pas una constitució per la qual una col·lectivitat política, un poble, s'auto-determina i tria amb quin ordenament jurídic suprem es vol regir.

Aquesta supressió de la comunitat pels governs dels estats és molt evident des del moment en què els subjectes de dret dins d'aquest tractat no són les comunitats nacionals sinó els estats i els ciutadans. També fa evident que estem parlant d'un tractat i no d'una constitució el fet que la regla de la unanimitat s'ha mantingut en molts aspectes. Per exemple, per a la reforma d'aquest tractat es continua necessitant la unanimitat, cosa que dificulta molt qualsevol modificació un cop estigui aprovada. També la Constitució espanyola tenia dèficits que hom assegurava que s'anirien millorant amb el temps, ja que aleshores es deia que era el màxim que s'havia pogut aconseguir, i com tothom sap no va ser així. Per tant, és una congelació de l'estatalisme, cosa coherent amb el seu caràcter de tractat internacional.

Però si una cosa posa en evidència que no podem parlar de constitució és el fet que la UE no té com a base una comunitat nacional, un "demos". De moment el poble europeu és inexistent, està per fer, i de fet no sabem ni on acaba (a Turquia? a Rússia?...). En tot el procés d'integració europea no hi ha hagut cap acte constituent d'una comunitat política europea que fos

expressió sobirana d'un poble europeu, i l'actual Parlament Europeu no és representatiu del poble europeu, sinó de la suma dels parlaments dels estats. Per exemple, no hi ha circumscripcions expresses per a aquest Parlament, sinó que és cada estat que s'organitza.

Tampoc és cap garantia de la igualtat democràtica que requereix una constitució el fet que la direcció general i la responsabilitat última continuï essent dels estats, especialment a través dels seus governs. Així ens trobem amb la paradoxa que amb aquest tractat difícilment la Unió podria entrar ni a la UE ni al Consell d'Europa. A la primera, perquè la Unió demanava l'any passat als nous 10 membres de l'ampliació unes polítiques de respecte a les minories que ni ella mateixa aplica, per exemple, amb els catalans, i a la segona, per mancances democràtiques.

També és característic d'una constitució la voluntat d'abastar l'ampli espai on es mou la societat afectada. Per contra **aquest Tractat té una dimensió bàsicament econòmica, orientada a la creació i regulació d'un mercat interior**, amb uns complements molt importants: la política agrícola i la política de cohesió territorial (les dues polítiques sumen el 80% del pressupost de la UE). Una dimensió econòmica que vetlla pel mercat però no per l'establiment i enfortiment d'un espai social europeu. El dret al treball ha esdevingut el dret a treballar (Carta dels Drets Fonamentals), o l'alt nivell de protecció social recollit en el darrer Tractat, ara en el Tractat Constitucional esdevé "protecció social adequada" (art. 2, part III), o bé en ocasions es parla de "plena ocupació" (art. 3, part I) i d'altres només d'alt nivell d'ocupació (art. 99 i 103, part III). A més és necessària la unanimitat dels 25 per decidir en qüestions com la política fiscal o el frau fiscal.

EL TRACTAT I EL DEBAT CIUTADÀ NECESSARI

Fins ara, com a ciutadans europeus no hem pogut dir res directament sobre el procés d'integració, però ara en tenim l'oportunitat i cal aprofitar-la. Hem d'alertar sobre el que no ens agrada i no per això estarem fent un vot rupturista que enfonsarà la UE en el caos, sinó que es tracta d'una parada tècnica: intuïm que la carretera on som no ens durà on volem, i ho volem dir, però això no significa que llencem el vehicle que ens ha dut fins aquí.

Dinamarca va dir “no” a un tractat i es van fer els ajustos pertinents, sense que es trenqués la UE. I el mateix va passar amb Irlanda. Si el “no” guanya a Europa també es faran les modificacions necessàries per acostar-hi els que rebutgen el Tractat. Si el “no” guanya a Catalunya, només d'aquesta manera Europa i Espanya s'adonaran que si reconeix els drets de tots els europeus no pot obviar els dels catalans. I no és sobrer recordar que, com deia el president Companys, si els catalans no posen per davant la perspectiva pròpia, qui ho farà? És una qüestió de dignitat.

Catalunya país d'Europa

diguem No

a aquesta Constitució

Dir NO no és cap caprici, sinó el resultat d'una reflexió davant un text amb mancances molt greus, que retrocedeix en relació amb sistemes i formes de govern democràtics; dificulta en grau molt elevat la formulació de diferents models econòmics i socials a escala europea; i consolida els poders i les inèrcies dels governs dels estats, que han estat a la base dels conflictes i controvèrsies que han marcat la història d'Europa, i precisament contra això és per què es va crear la Unió.

El Tractat Constitucional manté una línia de paternalisme sobre les societats més pròpia del segle XIX i XX que no pas del XXI. El model del text impedeix aprofundir en la capacitat d'autoorganització i de defensa autònoma dels múltiples interessos sectorials i territorials de la societat europea, cosa més paradoxal encara si tenim en compte les possibilitats que ofereix la societat del coneixement i la informació i com aquesta deixa de fer necessàries en moltes ocasions les burocràcies estatals. En aquest sentit és absolutament regressiu voler frenar el paper de les regions amb competències legislatives, que, recordem-ho, tenen una legitimitat democràtica d'un gran nombre de ciutadans europeus i per contra se les exclou del sistema institucional de la Unió.

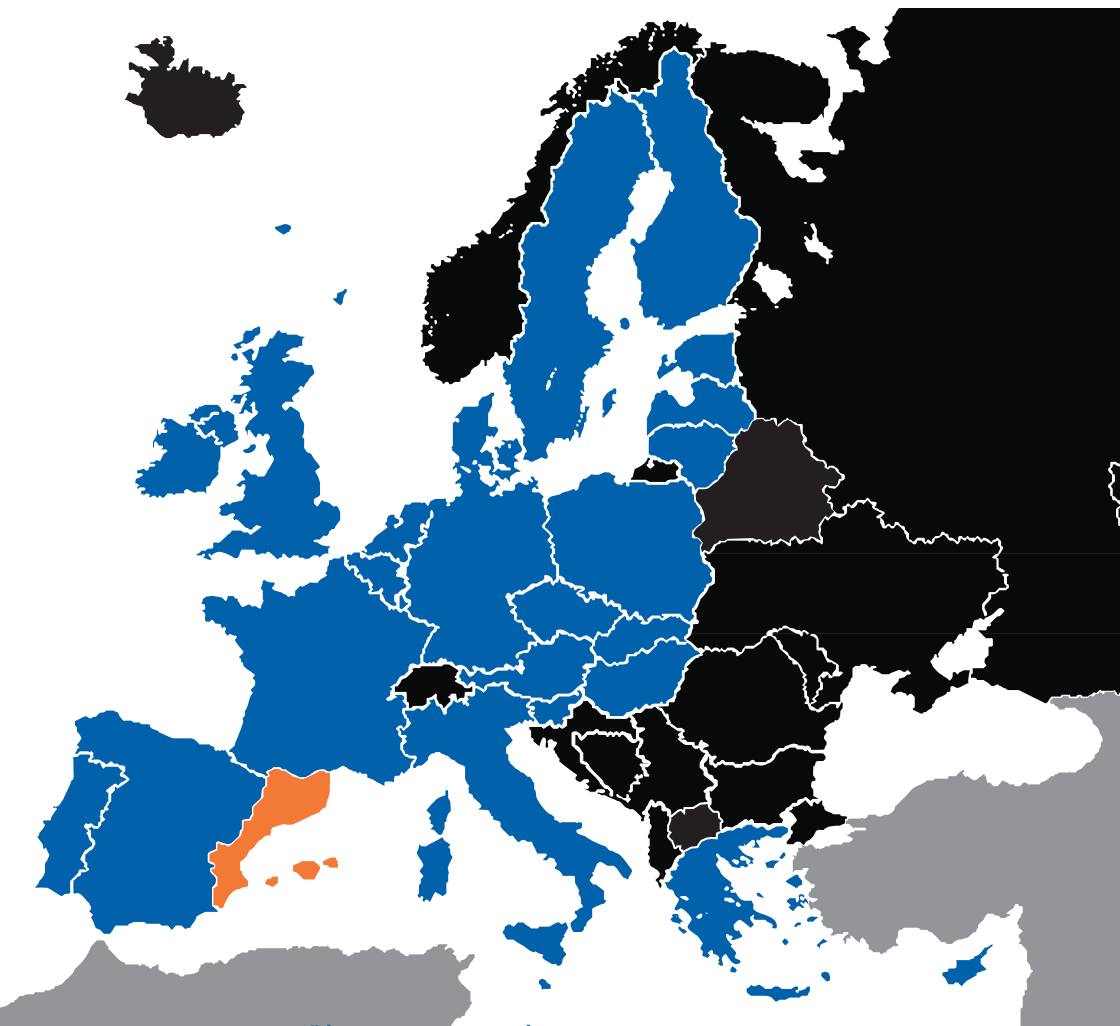
La posició favorable al “no” en el referèndum expressa la voluntat de no contribuir a atorgar legitimitat política a aquest projecte de tractat constitucional. Volem fer Europa, però no aquesta Europa que no ens vol tal com som, contrària als interessos vitals i legítims del nostre país. I això darrer no és cap prerrogativa que els catalans ens vulguem atorgar en exclusiva ja que l'expressió “defensa d'un interès vital” és present sempre en totes les negociacions entre els estats membres a la UE. Té el seu origen en un document de naturalesa política signat l'any 1964 (el denominat Compromís de Luxemburg), que no ha estat mai novament qüestionat. En virtut d'aquest text un estat sempre podrà oposar-se a un acte de les institucions comunitàries si considera que aquest acte vulnera allò que ell considera que li és un “interès vital”. I és evident que per a Catalunya la llengua i la cultura catalana formen part d'aquest “interès vital”, de la matei-

xa manera que ha estat evident fins ara, i res ha demostrat el contrari, que per a Espanya, fins i tot per a l'Espanya plural, aquest no és un tema d'“interès vital”.

Ningú no ens pot demanar que per ser europeus prescindim de la nostra identitat, sobretot perquè si no som catalans significa negar-nos la nostra identitat europea particular.

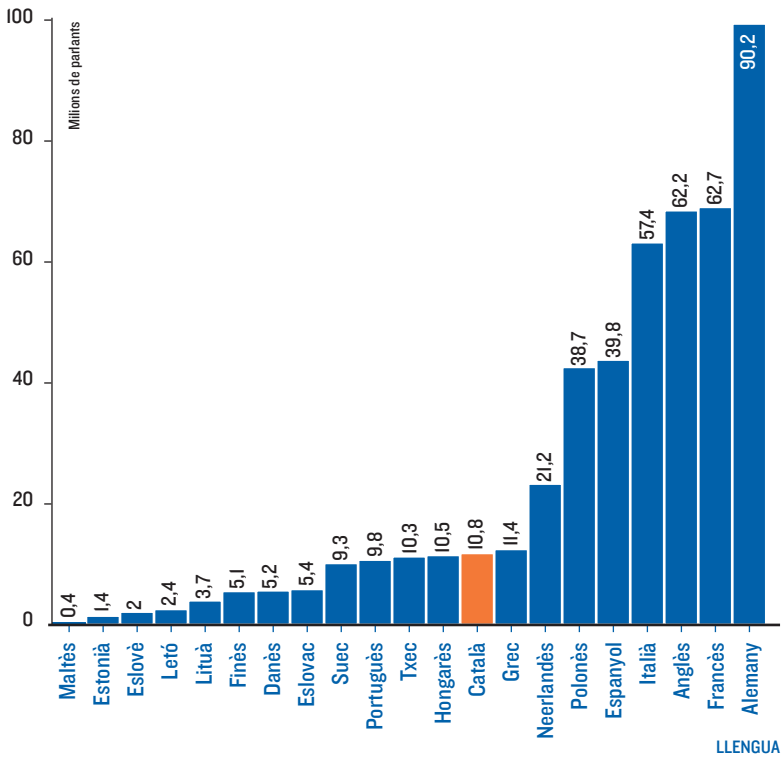
El Tractat és un avenç petit com s'han fet sempre a la UE? Sí, però a diferència d'altres vegades, ara el salt que es vol fer és molt llarg i per contra no sabem cap a on anem. És cert que Europa s'ha fet a passes petites, però fins ara sabíem quina era la destinació. L'euro, per exemple; se'n va començar a parlar fa 30 anys i fins l'any passat no el vam tenir, però era molt clar el que es volia aconseguir. Ara no. I no és cert que es vagi cap a una unió política, sinó més aviat aquest tractat demostra que l'objectiu és equilibrar pesos i contrapesos dels estats.

Davant de tot això ara és el moment de fer la reflexió, de parar un moment i veure cap a on volem que vagi Europa. És un instant, però pot ser cabdal si com a catalans, i per tant com a europeus, no el sabem aprofitar. Dir “no” al Tractat pel qual s'institueix la Constitució europea és la nostra manera de dir “sí” a Europa.

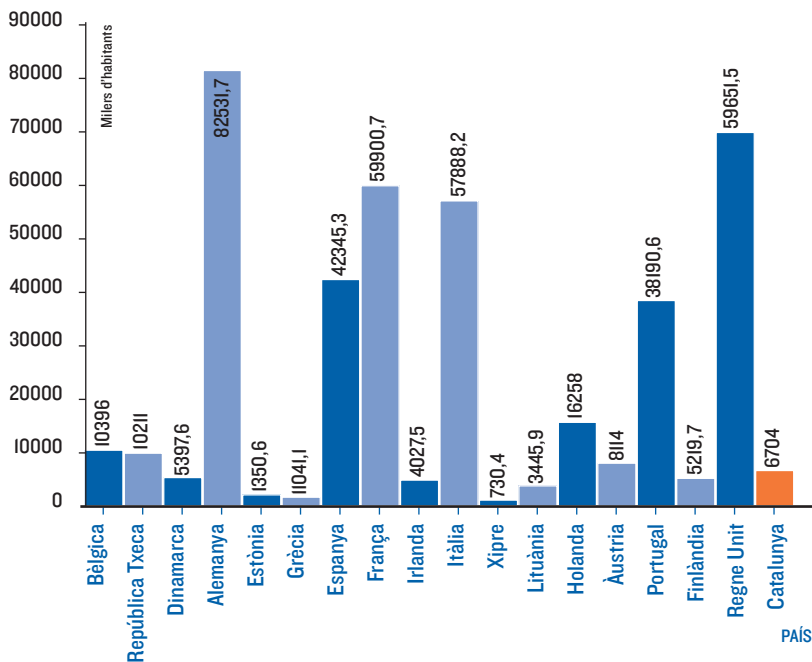
DOMINI LINGÜÍSTIC DEL CATALÀ

LLENGÜES EUROPEES

Font: Eurostat

POBLACIÓ DE LA UNIÓ EUROPEA

Font: Eurostat i Idescat

ANNEX. 10 PUNTS PER VOTAR “NO”: ELS NOSTRES ARGUMENTS

PERQUÈ NO RECONeix LA LLENGUA CATALANA I, PER TANT, ENS DISCRIMINA COM A EUROPEUS.

La llengua catalana no és llengua del Tractat, atès que no hi apareix enumerada (article IV.448.1) ni tampoc és una de les llengües en les quals els ciutadans es poden adreçar a les institucions comunitàries (article III-128).

PERQUÈ NO ÉS UNA CONSTITUCIÓ SINÓ UN ALTRE TRACTAT INTERGOVERNAMENTAL D'ESTATS.

Aquest text és un tractat internacional. Ha estat preparat per una Convenció —originalitat que no té cap incidència sobre la naturalesa del text en relació amb les categories jurídiques que coneixem—, ha estat negociat i adoptat de manera clàssica a partir d'una Conferència Intergovernamental (CIG), signat pels caps d'Estat i de Govern i està essent ratificat segons els procediments constitucionalment establerts en cada estat membre. Els procediments de reforma del text que es contenen en la part IV dedicada a

les disposicions generals i finals són els propis dels tractats internacionals, els quals requereixen en darrer terme l'aprovació unànime dels estats signataris.

D'altra banda, El Tractat no modifica el sistema institucional actual de la Unió Europea, la qual es basa, com a font de legitimitat, en els estats membres, únics, que disposen de la competència com a font de legitimitat, és a dir, de determinar quines són les atribucions que corresponen a la Unió Europea (Principi d'atribució competencial que figura a l'article I-11 del Tractat). Aquest és un dels elements essencials per afirmar que ens trobem davant d'un text de naturalesa convencional i no constitucional.

PERQUÈ SOM EUROPEISTES I NO PERMET QUE TOTS ELS CIUTADANS ENS PUGUEM SENTIR EUROPEUS.

El sentiment de pertinença a una comunitat política descansa, entre d'altres elements, en la possibilitat de relacionar-se amb les institucions de govern d'aquesta comunitat en la llengua pròpia. En relació amb

aquest punt, segons el que disposa l'article III-128 amb relació al IV-448 del Tractat, els ciutadans europeus que no tenen com a llengua pròpia alguna de les llengües que cada estat membre ha declarat com a oficial en el conjunt del seu territori no disposen de la possibilitat de relacionar-se amb les institucions de govern de la Unió en la seva llengua pròpia, la qual cosa genera un sentiment d'allunyament i una discriminació política d'aquests ciutadans.

PERQUÈ NO PERMET QUE CATALUNYA TINGUI VEU PRÒPIA EN LES INSTITUCIONS EUROPEES.

Les propostes formulades per la Convenció Catalana sobre el futur de la Unió Europea recollen la possibilitat que les "regions" amb competències legislatives, com ara Catalunya, poguessin disposar d'un reconeixement institucional en el marc institucional de la Unió Europea. Aquesta possibilitat s'ha desestimat al llarg de la Convenció Europea i no s'ha tingut en compte en el text presentat i aprovat finalment per la CIG.

PERQUÈ NO ENS DEIXA PARTICIPAR EN L'ELABORACIÓ DE POLÍTIQUES COMUNES.

El Tractat no modifica el sistema institucional actual de la Unió Europea i no dóna entrada en el procés de formulació de les seves polítiques a d'altres actors institucionals que no siguin les mateixes institucions comunitàries i els governs dels estats membres. En aquest sentit els nivells de govern subestats amb competències legislatives, com ara Catalunya, no adquireixen cap tipus de reconeixement. Els protocols número 1 i 2 del Tractat, que contenen disposicions relatives al paper dels parlaments estats i el principi de subsidiarietat, deixen en mans i a discreció dels estats la possibilitat de consultar les assemblees legislatives regionals.

PERQUÈ BLINDA AQUEST TRACTAT I REFORÇA EL PAPEL DELS ESTATS DONANT-LOS EL DRET A VETO.

El reforçament del paper dels estats es dóna per la preeminència que adquireixen dintre del sistema institucional de la Unió les institu-

cions, ells òrgans o càrrecs que representen la visió governamental i estatal del procés de construcció europea, bàsicament del Consell Europeu amb el seu president (articles I-21 i I-22) i del ministre d’Afers Exteriors (article I-28).

La unanimitat, o el seu equivalent, el dret de veto, es manté en àmbits com ara la fiscalitat (III-171), la política exterior i de seguretat comuna (capítol II del títol V), les revisions i reformes dels tractats (part IV del Tractat sobre disposicions generals i finals).

PERQUÈ TÉ IMPORTANTS DÈFICITS DEMOCRÀTICS, SOCIALS I CULTURALS.

PERQUÈ VOLEM UNA EUROPA RESPECTUOSA AMB ELS POBLES I ELS CIUTADANS QUE LA INTEGREN.

La noció de “pobles” desapareix com a fonament de legitimitat de la Unió, ja que aquesta noció que figura actualment en el preàmbul del Tractat de la Unió desapareixerà amb l’entrada en vigor del nou Tractat constitucional.

PERQUÈ VOLEM UNA ATURADA TÈCNICA QUE ENS PERMETI FER UN PAS ENDAVANT.

PERQUÈ EN EL FUTUR VOLEM DIR “SÍ” A UNA VERITABLE CONSTITUCIÓ EUROPEA.

ÒMNIUM

LLENGUA CULTURA PAÍS

DIPUTACIÓ, 276 PRAL.
BARCELONA
CATALUNYA
TEL. 93 319 80 50
oc@omniuncultural.org
www.omniuncultural.org